

«آری» گفتن به صلح

مبارزه زنان لیبریا برای صلح

Saying “Yes” to Peace

How the Women of Liberia
Fought for Peace

Vision and Motivation

For Liberians, 2003 marked the fourteenth year of a relentless and bloody civil war. After coming to power in a coup in 1989, President Charles Taylor struggled to keep control over a country divided by rebel factions. Both the rebels and the Taylor’s dictatorial regime inflicted severe harassment and violence on the people of Liberia in the course of the inter-ethnic struggle; by 2002, over 200,000 people had died, and a third of the country’s population was displaced.¹ Although the consequences of war spared few Liberians, women bore the brunt of the suffering. While the armed combatants were almost entirely male, women and girls regularly faced sexual assault and rape. Others were abducted, abused as forced laborers, or forced to marry the rebels. Those women who escaped such a fate were left with the

بینش و انگیزه

برای لیبرایی‌ها، سال ۲۰۰۳، چهاردهمین سال جنگ‌های خونین و بی‌رحمانه داخلی بود. پرزیدنت چارلز تیلور که پس از کودتای سال ۱۹۸۹ به قدرت رسید، با چالش بزرگی برای کنترل کشور روبرو شد، کشوری که توسط گروه‌های شورشی تقسیم شده بود. در جریان چالش‌های نژادی داخلی، هم رژیم دیکتاتوری تیلور و هم شورشیان، آزارها و خشونت‌های جدی بر مردم لیبریا تحمیل کردند. تا سال ۲۰۰۲، بیش از ۲۰۰ هزار نفر از مردم، جان خود را از دست داده و یک سوم جمعیت کشور آواره شده بودند.^۱ گرچه کمتر لیبرایی بود که از عواقب جنگ مصون مانده باشد، ولی بیشترین لطمات و آسیب‌ها متوجه زنان بود. تقریباً تمامی جنگ‌جویان مسلح را مردان تشکیل می‌دادند و زنان و دختران مرتباً با آزارهای جنسی و تجاوز روبرو بودند. برخی از آنها ربوده شده، مورد آزار

task of caring for children and the elderly in the face of horrific conditions.²

During the years of warfare, Liberian women “had to endure the pain of watching their young sons...be forcibly recruited into the army. A few days later these young men would come back into the same village, drugged up, and were made to execute their own family members. Women had to bear the pain of seeing their young daughters... be used as sex slaves at night and as fighters during the day... [w]omen had to sit by and watch their husbands, their fathers be taken away. In most instances these men were killed, and some of them were hacked to pieces.”³

Unable to tolerate yet another year of fighting, in April 2003 a group of Liberian women launched a non-violent campaign for peace, uniting under the words of their leader Leymah Gbowee: “We would take the destiny of this tiny nation into our own hands.”⁴ Gbowee declared, “In the past we were silent, but after being killed, raped, dehumanized, and infected with diseases...war has taught us that the future lies in saying NO to violence and YES to peace!”⁵ In a society where ethnic and religious tension was rife, women from Muslim and Christian organizations, of both indigenous and elite Americo-Liberian classes, united to form Women of Liberia Mass Action for Peace.

Goals and Objectives

After years of economic impoverishment, instability, and violence, there appeared to be no end in sight to the

قرار گرفته و وادار به کار اجباری می‌شدند و یا آنها را وادار به ازدواج با شورشیان می‌کردند. دیگر زنانی که با چنین سرنوشتی روبرو نبودند به مراقبت از کودکان و سالمندان در آن شرایط وحشتناک گمارده می‌شدند.^۲

زنان لیبریایی در دوران جنگ «باید عذاب اجیر شدن اجباری فرزندان خود توسط نیروهای مسلح را تحمل می‌کردند. چند روز بعد این مردان جوان به دهکده خود برمی‌گشتند و در حالی که به مواد مخدر معتاد شده بودند، وادار به اعدام اعضای خانواده خود می‌شدند. زنان باید درد دیدن دختران جوان خود، که شب به عنوان برده جنسی و روز به عنوان جنگجو به کار گرفته می‌شدند را

تحمل کنند... زنان مجبور بودند بنشینند و نظاره کنند که چگونه شوهران و پدران‌شان را می‌برند. اکثر این مردان را می‌کشند و حتی برخی از آنها را تکه تکه می‌کردند.»^۳

زنان لیبریایی که قادر به تحمل جنگ برای یک سال دیگر نبودند، در آوریل ۲۰۰۳، دست به مبارزه بدون خشونت برای رسیدن به صلح زدند. آنها حول این گفته رهبر خود، لیما گبویی، متحد شدند: «ما سرنوشت این کشور کوچک را در دستان خود می‌گیریم.»^۴

گبویی اعلام کرد: «در گذشته ما ساکت بودیم اما پس از کشته دادن، تجاوز و بی‌حرمتی و ابتلا به امراض مختلف... جنگ به ما آموخت که

struggle for ethnic-political supremacy. Nor was there willingness on either side to negotiate a solution for peace in Liberia. Taylor proclaimed that he would never negotiate with rebels, and would fight until the last soldier died rather than give up sovereignty to international peacekeepers.⁶ As the country fell more deeply into a state of chaos and destruction, women grew increasingly and systematically marginalized. Though women felt most acutely the consequences of conflict, they were largely absent from any peacemaking efforts.⁷

The West Africa Network for Peacebuilding (WANEP), a regional peacebuilding association based in Ghana, realized the gravity of the situation and voiced growing concern over the status of women in Liberia, as well as the women of other war-torn nations in West Africa. In 2001, WANEP established the Women in Peacebuilding Network (WIPNET).⁸ WIPNET was founded on the premise that “systematic violence against women such as rape, forced prostitution, mutilation, etc., was an expression of a deeper systemic disregard for women existing in West African societies... By using women’s numerical strength and their ability to mobilize around key issues, it would be possible to ensure that they could play a central role in formal peace processes and decision-making in the region.”⁹ WIPNET operated in several West African countries, holding workshops in conflict resolution and mediation, empowering rural and marginalized women, and opposing

آینده ما در گرو «نه» گفتن به خشونت و «آری» گفتن به صلح است!^۵ در جامعه‌ای که تنش نژادی و مذهبی جریان داشت، زنان لیبریا از سازمان‌های مسلمان و مسیحی، هم از طبقات بومی و هم از طبقات نخبه لیبرایی‌های آمریکایی تبار با هم متحد شدند و کنش توده‌ای زنان لیبریا برای صلح را به وجود آوردند.

اهداف و مقاصد

پس از سال‌ها فقر اقتصادی، بی‌ثباتی و خشونت، به نظر می‌رسید چشم‌اندازی برای پایان یافتن کشمکش به خاطر توافق نژادی - سیاسی متصور نیست و طرفین هیچ‌گونه تمایلی برای گفتگو و یافتن راه حلی به منظور رسیدن به صلح نشان نمی‌دهند. تیلور علنا اظهار می‌داشت که هرگز با شورشیان مذاکره نخواهد کرد و ترجیح می‌دهد تا آخرین نفر بجنگد ولی حاکمیت کشور را به نیروهای حافظ صلح بین‌المللی واگذار نکند.^۶ همزمان با فرو رفتن کشور در هرج و مرج و ویرانی، زنان به نحو فزاینده و سیستماتیکی به حاشیه رانده می‌شدند. با آنکه زنان پیامدهای درگیری‌ها را به شدت احساس می‌کردند، ولی در تلاش‌ها برای صلح، حضور چندانی نداشتند.^۷ شبکه آفریقای غربی برای برقراری صلح، که انجمنی منطقه‌ای برای برقراری صلح و در غنا مستقر بود، شرایط بحرانی را درک و نگرانی عمیق خود را نسبت به وضعیت زنان در کشور لیبریا و سایر کشورهای پاره پاره شده در اثر جنگ، در غرب آفریقا ابراز کرد. این سازمان شبکه زنان برای برقراری صلح خود را در سال ۲۰۰۱ تاسیس نمود.^۸ تاسیس شبکه زنان برای برقراری صلح در غرب آفریقا بر این نظر استوار بود که: «خشونت سیستماتیک علیه زنان مانند تجاوز، وادار کردن

community violence.¹⁰ In the Liberian branch, the initial organization meeting was comprised of only four women. However, the WIPNET general network of women increased exponentially, with over five hundred women in regular attendance at its peak in mid-2003.¹¹

WIPNET identified several fundamental problems with the peace and conflict resolution process in Liberia. First, there was a gap between the participation of men and women in the peacemaking process. Second, because they had little place in discussions, women's needs were not being met in the recommendations for conflict resolution and reconstruction. Third, women who did participate in the peacekeeping process were not being taken seriously and thus were being underutilized. Fourth, in order for peace to occur, women needed to be educated on peace-building theories and skills. All of these problems would be addressed, WIPNET leaders asserted, if women created their own space to organize. WIPNET identified several fundamental problems with the peace and conflict resolution process in Liberia. First, there was a gap between the participation of men and women in the peacemaking process. Second, because they had little place in discussions, women's needs were not being met in the recommendations for conflict resolution and reconstruction. Third, women who did participate in the peacekeeping process were not being taken seriously and thus were being underutilized. Fourth, in order for peace to occur, women needed to be educated

به روسپیگری، ختنه اجباری و غیره، نشانه‌ای از بی‌حرمتی عمیق نسبت به زنان در جوامع آفریقایی غربی است... زنان می‌توانند با بهره‌گیری از قدرتی که ناشی از کثرت آنهاست و نیز توانایی‌شان برای بسیج شدن حول مسائل کلیدی، نقشی محوری در فرایندهای رسمی برقراری صلح و تصمیم‌گیری در منطقه ایفا کنند.^۹ شبکه زنان در چند کشور آفریقایی غربی فعالیت دارد و کارگاه‌هایی برای حل و فصل درگیری‌ها و میانجی‌گری در مورد آنها تشکیل داده که قدرت زنان روستایی و به حاشیه رانده شده را افزایش داده و با خشونت در جامعه به مخالفت برخاسته است.^{۱۰} در شاخه لیبرایی، نشست اولیه سازمان تنها با حضور چهار زن برگزار شد، ولی تعداد آنها در شبکه عمومی زنان به شکل تصاعدی افزایش یافت و در نشست‌های عمومی در سال ۲۰۰۳، به نقطه اوج خود که بیش از ۵۰۰ نفر بود رسید.^{۱۱}

شبکه زنان چند مشکل اساسی را در رابطه با فرآیند صلح و حل و فصل درگیری‌ها در لیبریا شناسایی کرد. نخست آنکه، بین تعداد مشارکت‌کنندگان مرد و زن در فرآیند برقراری صلح، فاصله زیادی بود. دوم آنکه، به علت جایگاه ناچیز زنان در مباحثات، نیازهای آنان در رابطه با توصیه‌های مربوط به حل و فصل درگیری‌ها و بازسازی برآورده نمی‌شد. سوم آنکه، زنانی که در فرآیند حفاظت از صلح مشارکت داشتند، جدی گرفته نمی‌شدند و در نتیجه از ظرفیت آنها کمتر استفاده می‌شد. چهارم آنکه، برای برقراری صلح باید زنان در زمینه تئوری‌ها و مهارت‌های لازم برای برقراری صلح آموزش می‌دیدند. رهبران جنبش ادعا می‌کردند که اگر زنان بتوانند برای سازماندهی خود فضایی خاص ایجاد کنند، تمامی این مشکلات مورد رسیدگی و حل و فصل

on peace-building theories and skills. All of these problems would be addressed, WIPNET leaders asserted, if women created their own space to organize.¹²

WIPNET's Women of Liberia Mass Action for Peace campaign signified an effort to create a women-only movement for peace. The women's campaign had three fundamental objectives: that the conflict come to an immediate, unconditional ceasefire, that peace talks take place between the government and rebel forces, and that international intervention forces be deployed to Liberia.¹³ The movement did not take a political side; its goal was absolute peace. "We'd been pushed to the wall and had only two options: give up or join up to fight back." Gbowee recalls, "Giving up wasn't an option. Peace was the only way we could survive. We would fight to bring it."¹⁴

Leadership

Although the structure of WIPNET discouraged a formal leader, its core members elected Leymah Gbowee, a social worker active in the Lutheran Church, to be the coordinator and spokesperson for the Mass Action for Peace.¹⁵ The campaign formed as the Christian Women's Peace Initiative, with Gbowee appealing to the women of church congregations to unite against both Taylor's tyrannical regime and the violence of the rebels.¹⁶ Soon, Gbowee's network of women expanded to include Christians and Muslims alike. Despite years of learned prejudice, these women of different faiths and ethnicities

قرار می‌گیرند.^{۱۲}

هدف کمپین کنش توده‌ای زنان لیبریا برای صلح، خلق یک جنبش صلح‌خواهی منحصر به زنان بود. کمپین زنان سه هدف اساسی داشت: درگیری‌ها فوراً و بدون قید و شرط به آتش‌بس منجر شوند، مذاکرات صلح بین دولت و نیروهای شورشی آغاز شود، و نیروهای بین‌المللی برای دخالت در لیبریا وارد میدان شوند.^{۱۳} جنبش، جهت‌گیری سیاسی نمی‌کرد و هدف آن صلح مطلق بود. گبویی اظهار می‌دارد که: «ما در گوشه‌ای گیر افتاده بودیم و تنها دو راه داشتیم: یا ایده خود را رها کنیم و یا برای آن مبارزه کنیم. رها کردن، مطرح نبود، صلح تنها راهی است که سبب می‌شود بتوانیم جان سالم به در ببریم و ما برای بدست آوردن آن مبارزه می‌کنیم.»^{۱۴}

رهبری

با آنکه ساختار شبکه زنان، انتخاب رهبر رسمی را تایید نمی‌کرد، با این وجود اعضای اصلی، لیما گبویی، مددکار اجتماعی فعال در کلیسای لوترن، را به عنوان هماهنگ‌کننده و سخنگوی کنش توده‌ای برای صلح برگزیدند.^{۱۵} این کمپین ابتدا تحت عنوان ابتکار صلح زنان مسیحی شکل گرفت. گبویی از زنانی که به کلیسا می‌رفتند درخواست کرد هم علیه رژیم ستمگر تیلور و هم علیه خشونت شورشیان متحد شوند.^{۱۶} به زودی، شبکه زنان گبویی گسترش یافت و علاوه بر مسیحیان، مسلمانان را نیز شامل شد. علیرغم سال‌ها تعصب‌گرایی آگاهانه، این زنان با باورها و نژادهای متفاوت، بر مبنای تجربیات مشترک خود به عنوان مادر، خواهر، دختر، عمه و خاله با هم متحد شدند. کنش توده‌ای برای صلح، تنها مکانی برای اعتراض نبود،

were united by their shared experience as mothers, sisters, daughters, and aunts. The Mass Action for Peace was not simply a place for protest, but also a place of support for these women peacekeepers who had become isolated by years of war.

A gifted orator, Gbowee developed a narrative that expressed how the individual, particularly the woman, suffers daily the consequences of conflict and thus wants only to see its end. In a passionate address to Charles Taylor, Gbowee expressed the purposes of the movement: “We are tired of war, we are tired of running, we are tired of begging for bulgar wheat, we are tired of our children being raped. We are now taking this stand...because we believe as custodians of this society, tomorrow our children will ask us ‘Mama, what was your role during the crisis?’”¹⁷ With this speech, Gbowee stood at the forefront of the movement and became the embodiment of Mass Action for Peace.

Civic Environment

The Women of Liberia Mass Action for Peace movement formed during a period in Liberia’s history when civil liberties were extremely limited. In 2002, Taylor imposed a state of emergency to counter the rebel group Liberians United for Reconciliation and Democracy (LURD) that was quickly approaching the capital, Monrovia. However, most Liberians believed that the declaration of a state of emergency was simply another attempt to suppress opposition to Taylor’s regime.¹⁸ Human rights advocates, journalists, and other

بلکه مکانی برای حمایت از این زنان حافظ صلح بود، زنانی که سال‌ها جنگ آنها را منزوی کرده بود. گبویی که سخنوری خوش‌قریحه بود به شرح و بسط این روایت پرداخت که چگونه افراد به خصوص زنان، از عواقب درگیری‌های روزانه رنج می‌برند و بنابراین تنها چیزی که می‌خواهند پایان این درگیری‌هاست. گبویی، طی سخنان پرشوری خطاب به چارلز تیلور، هدف جنبش را چنین توضیح داد: «ما از جنگ خسته شده‌ایم، ما از گریختن خسته شده‌ایم، ما از گدایی برای غذایی مختصر خسته شده‌ایم، ما از اینکه فرزندانمان مورد تجاوز قرار می‌گیرند خسته شده‌ایم. این موضع‌گیری کنونی ما برای این است که ما به عنوان متولیان این جامعه معتقدیم فرزندان ما فردا از ما سوال خواهند کرد که: «مامان، نقش شما در دوران بحران چه بود؟»^{۱۷} با این سخنرانی، گبویی جلودار جنبش شد و به صورت نمادی برای کنش توده‌ای صلح درآمد.

فضای مدنی

جنبش زنان لیبریا برای کنش توده‌ای صلح، در مقطعی از تاریخ لیبریا شکل گرفت که آزادی‌های

civil society members found themselves under arrest and held as political prisoners; many were tortured and eventually killed by Taylor's special security and "Anti-Terrorism Unit."¹⁹ While the independent media in Liberia survived among the corruption, war, and political suppression, they remained subject to harassment and often resorted to self-censorship to ensure their security.²⁰

The environment in Liberia was not conducive to any form of protest. During the fourteen years of war, its infrastructure had deteriorated rapidly, and most Liberians lived without running water or electricity. An entire generation had grown up without ever seeing a television, let alone using the Internet.²¹ This undoubtedly helped to isolate activists and to obstruct the spread of ideas. While the right to strike and organize remained permitted by law, Taylor cracked down on public gatherings and protests in fear that the message of the protestors would embarrass his administration further in the eyes of the international community.

However, the women of the Mass Action for Peace were not dissuaded by the intimidation, and found ways to

مدنی به شدت محدود بود. در سال ۲۰۰۲، تیلور برای مقابله با گروه «اتحاد لیبریا برای آشتی و دموکراسی» که به سرعت به پایتخت، مونروویا، نزدیک می‌شدند، وضعیت فوق‌العاده اعلام کرد؛ اگرچه اکثر لیبرایی‌ها بر این باور بودند که اعلام وضعیت فوق‌العاده صرفاً دستاویزی برای سرکوب بیشتر مخالفین رژیم تیلور است.^{۱۸} طرفداران حقوق بشر، روزنامه‌نگاران و بقیه اعضای جامعه مدنی بازداشت و با عناوین سیاسی، زندانی شدند؛ بسیاری از آنها شکنجه شده و سرانجام توسط نیروهای ویژه امنیتی تیلور و «واحد ضد تروریسم» به قتل رسیدند.^{۱۹} اگرچه رسانه‌های مستقل در لیبریا در شرایط فساد، جنگ و سرکوب سیاسی جان سالم به در بردند، ولی همواره تحت آزار و اذیت قرار داشتند و اغلب برای حفظ امنیت خود دست به خود سانسوری می‌زدند.^{۲۰}

شرایط در لیبریا برای هیچ نوع اعتراضی مساعد نبود. طی چهارده سال جنگ، ساختار کشور به سرعت ویران شده بود و بیشتر لیبرایی‌ها بدون آب جاری و برق، زندگی می‌کردند. یک نسل بزرگ شده بود بدون اینکه حتی تلویزیون دیده باشد، چه برسد به اینترنت.^{۲۱} این شرایط، بدون شک به انزوای فعالین کمک کرده و مانع از انتشار عقاید آنها می‌شد. با آنکه حق اعتصاب و سازماندهی قانوناً مجاز بود، تیلور تجمعات و اعتراضات را سرکوب می‌کرد. او می‌ترسید پیام معترضان، سبب شرمندگی بیشتر دولت او در جامعه بین‌المللی شود.

با همه اینها، تهدیدات سبب نشد که زنان کنش توده‌ای برای صلح منصرف شوند. آنها راه‌هایی برای ادامه دادن به اعتراضات مسالمت‌آمیز خود پیدا کردند. هرچند جنبش در واکنش نسبت به حاشیه راندن زنان به وجود آمده

continue their peaceful protest. Although the movement formed in response to the marginalization of women, WIPNET members actively embraced and organized around their identity as women. They continually referred to their status as sisters, mothers, and wives - all acceptable and valued female roles in Liberian society – in order to emphasize a peaceful and nonthreatening stereotype of women. “Policy makers are sympathetic to the word ‘woman,’ because they remember how well their mothers took care of them,” Gbowee noted.²² This sentiment allowed WIPNET a level of access to both combatants and government officials that other groups may have been unable to attain.²³

Message and Audience

By March 2003, LURD’s anti-Taylor coalition of warlords had gained control of approximately two-thirds of the countryside.²⁴ Although the dictatorial Taylor began to lose power, the violence persisted. The Mass Action for Peace needed their message to reach the combatants. With the prospect of a rapid ceasefire looking doubtful, they decided to expand their efforts by gaining the support of Liberian religious authorities. They took their message first to bishops and church clergy members with the means to exert significant pressure on Taylor’s government. They then enlisted the support of imams who held influence over the warlords, holding meetings after Friday prayer to engage the imams in

بود اما اعضای شبکه، فعالانه از آن استقبال کرده و آن را حول هویت خود به عنوان زن سازمان دادند. آنها به طور مداوم خود را خواهر، مادر و همسر می‌نامیدند، نقش‌های ارزشمند و قابل قبولی که زنان در جامعه لیبریا دارند. هدف آنها تاکید بر کلیشه‌ای مسالمت‌آمیز و غیر تهدیدآمیز از زنان بود. گبویی خاطرنشان کرد که: «تمام سیاست‌سازان نسبت به لغت «زن» سمپاتی دارند، برای اینکه به یاد می‌آورند چگونه مادرانشان از آنها مراقبت کرده‌اند.»^{۲۲} این احساس سبب می‌شد شبکه زنان تا حدودی، هم به جنگ جویان و هم به مقامات دولتی دسترسی داشته باشند، امری که بقیه گروه‌ها قادر به انجام آن نبودند.^{۲۳}

پیام و مخاطب

تا مارس ۲۰۰۳، ائتلاف جنگ‌سالاران مخالف تیلور در اتحاد لیبریا برای آشتی و دموکراسی، کنترل بیش از دو سوم نواحی روستایی را در اختیار داشتند.^{۲۴} با آنکه دیکتاتوری تیلور شروع به از دست دادن قدرت کرده بود، خشونت همچنان باقی بود و کنش توده‌ای برای صلح باید پیام خود را به رزمندگان می‌رساند. با توجه به اینکه درمورد برقراری آتش‌بس فوری تردید وجود داشت، آنان تصمیم گرفتند کوشش‌های خود را با به دست آوردن حمایت مقامات مذهبی لیبریا گسترش دهند. آنان نخست پیام خود را به اسقف‌ها و اعضای روحانی کلیسا رساندند و به این ترتیب بر دولت تیلور فشار آوردند، و سپس خواستار حمایت از سوی امامان شدند که نفوذ زیادی بر جنگ‌سالاران داشتند. آنها پس از نماز جمعه جلساتی گذاشته و با امامان به گفتگو می‌نشستند.^{۲۵}

علیرغم تحت کنترل بودن رسانه‌ها در لیبریا،

dialogue.²⁵

Despite the tenuous state of the Liberian media, the Catholic Church-owned radio station Radio Veritas publicized the women's peaceful forms of protest. Soon WIPNET and its Mass Action for Peace gained the attention of the mainstream news both in and outside of Liberia.²⁶ This media coverage heightened the frequency and scope of the Mass Action for Peace's activism. Rallying around a centrally located fish market, the women sang and prayed for hours on end. As a representation of their unity and shared commitment to peace, all in attendance wore only white and removed all jewelry and makeup, thereby concealing indications of class or religious difference.²⁷ They carried a banner that declared, "the women of Liberia want peace now," and even held a "sex strike." This form of protest, documented even in ancient Greece by playwright Aristophanes, was deployed by the women to pressure their husbands to become involved in promoting the peace talks.²⁸ Membership of the Mass Action for Peace soon increased to the thousands.

The movement refused to take sides in the conflict, and specifically avoided discussion of politics or government actions in order to focus solely on peace. Their activism aimed to persuade both sides to find a peaceful solution to the conflict. They actively sought an audience with President Taylor, even occupying a soccer field on the route that Taylor took to and from his office. When, in April 2003, Taylor granted them a hearing, over 2,000

رادیوی کلیسای کاتولیک اقدام به تبلیغ درباره اعتراضات مسالمت‌آمیز زنان کرد. به زودی، شبکه زنان و کنش توده‌ای برای صلح مورد توجه اخبار رسانه‌های اصلی در داخل و خارج لیبریا قرار گرفت.^{۲۶} پوشش این رسانه‌ها بسامد و حوزه فعالیت‌های کنش توده‌ای برای صلح را افزایش داد. زنان در اطراف بازار ماهی‌فروشان که در مرکز شهر قرار داشت، دست به راهپیمایی زده و بدون وقفه آواز خواندند و دعا کردند. آنها به عنوان نشانه‌ای از اتحاد و تعهد مشترک خود برای برقراری صلح، همگی لباس سفید پوشیدند، بدون جواهرات و آرایش شرکت کردند و به این ترتیب، نشانه‌های مربوط به تفاوت‌های طبقاتی و مذهبی خود را پنهان کردند.^{۲۷} زنان با خود پلاکاردی حمل می‌کردند که بر آن نوشته شده بود: «زنان لیبریا هم اکنون صلح می‌خواهند» و حتی دست به «اعتصاب جنسی» زدند. این گونه اعتراضات حتی در یونان قدیم هم سابقه داشته و توسط آریستوفانس، نمایشنامه‌نویس یونانی، نیز ثبت شده است. زنان با استفاده از این شیوه به شوهران خود فشار می‌آوردند تا آنها نیز در ارتقاء گفت و گوهای صلح شرکت نمایند.^{۲۸} تعداد اعضای کنش توده‌ای برای صلح به زودی به هزاران تن افزایش یافت.

جنبش از جهت‌گیری درباره درگیری‌ها امتناع نموده و به خصوص از مباحثات سیاسی درباره اقدامات دولت پرهیز می‌کرد تا تنها بر مسئله صلح تمرکز کند. فعالیت‌های آنها بر ترغیب هر دو طرف برای یافتن راه حلی مسالمت‌آمیز برای پایان دادن به درگیری‌ها متمرکز شده بود. آنها فعالانه به دنبال این بودند که حرف‌های خود را به گوش پرزیدنت تیلور برسانند و برای این کار حتی زمین فوتبالی را که در مسیر حرکت او به

women congregated outside the executive mansion and pled their case for peace. Both the women's mass mobilization, and the fear of ostracism from the international community, convinced Taylor to promise to attend peace talks in Ghana.²⁹ After Taylor agreed to participate in talks, the Mass Action for Peace faced the task of persuading the rebels as well. They sent representatives to confront the rebel leaders in Sierra Leone. Women lined the streets around the rebels' hotels until the rebels finally agreed to attend. "At first they were bitter, they were resisting us, they thought we were supporting Taylor, and then they said, 'Why did you come?'" WIPNET member Asatu Kenneth remembers. "I spoke in tears, and all the women were crying, and I think they saw it... and we said, no, we are not representing the government of Liberia, we are representing the women of Liberia, and we had a breakthrough."³⁰

The campaign's attempt to appeal universally to women, not simply Christians, Muslims, or a particular ethnic or socioeconomic group, was revolutionary in Liberia. It allowed WIPNET to mobilize large numbers of women, even recruiting enough Liberian refugee women in Ghana to sustain pressure while the peace talks occurred. However, as talks continued, the International Criminal Court indicted Charles Taylor for crimes against humanity for his role in funding former Revolutionary United Front rebels in Sierra Leone. He fled back to Liberia, abandoning his delegation and the peace

سمت دفترش بود اشغال کردند. زمانی که در آوریل ۲۰۰۳، تیلور آنان را پذیرفت، بیش از دو هزار نفر از زنان بیرون ساختمان قوه مجریه اجتماع کرده و خواسته خود را برای برقراری صلح مطرح کردند. هم بسیج توده‌ای زنان و هم ترس از طرد شدن از سوی جامعه بین‌المللی، تیلور را متقاعد کرد که قول شرکت در گفتگوهای صلح در غنا را بدهد.^{۲۹} پس از موافقت تیلور با شرکت در مذاکرات صلح، کنش توده‌ای برای صلح، اقدام به ترغیب شورشیان برای شرکت در گفتگوها کرد. آنها نمایندگان را برای گفتگو با رهبران شورشیان به سیرالئون فرستادند. زنان در اطراف هتل‌های شورشیان به صف ایستادند تا شورشیان سرانجام با گفتگو با آنها موافقت کردند. آساتوکننت عضو شبکه زنان به یاد می‌آورد که: «در آغاز آنها برخورد تندی داشتند و با ما مخالفت کردند. فکر می‌کردند ما از حامیان تیلور هستیم و از ما پرسیدند: «چرا آمدید؟» من اشک‌ریزان صحبت می‌کردم، همه زنان گریه می‌کردند، و فکر می‌کنم آنها متوجه شدند و ما گفتیم که ما نماینده دولت لیبریا نیستیم، ما نماینده زنان لیبریا هستیم و آن وقت بود که پیشرفت حاصل شد.»^{۳۰}

تلاش کمپین برای متوسل شدن به زنان در سطح جهانی که تنها منحصر به مسیحیان، مسلمانان و یا یک گروه نژادی و اجتماعی - اقتصادی به خصوص نمی‌شد، در لیبریا یک کار انقلابی بود. این کار به شبکه زنان اجازه داد تعداد زیادی از زنان را بسیج کند. حتی تعداد کافی از زنان پناهنده لیبریایی در غنا را به خدمت گرفت تا فشار بر طرفین مذاکره را در هنگام گفتگوهای صلح حفظ کند اما زمانی که گفتگوها جریان داشت، دادگاه بین‌المللی جنایی علیه تیلور اعلام جرم کرد. جرم او کمک مالی به شورشیان جبهه متحد

negotiations. However, the women of the Mass Action for Peace refused to lose hope for a peaceful resolution to Liberia's conflict; they continued to hold vigils at the fish market, the presidential offices, and the Guinean and American embassies.³¹

By July, violence had worsened in Monrovia. Unwilling to tolerate another month of dead-end negotiations, 200 women held a sit-in at the peace talks in Ghana, demanding that the parties come to a conclusion. Authorities attempted to arrest them, but to no avail. When negotiators tried to exit, Gbowee and the women threatened to strip off their clothes, an act that would shame male delegates.³² Physically barricading the delegates in the assembly room, the women only agreed to leave when the chief mediator met with them and promised to establish a peace agreement. "They started jumping through the windows," Cecelia Danuweli recalled, "because they knew we were serious and the chief mediator came out, he pleaded with us and we said no, we were not listening to him until the ceasefire was signed. And he got angry, he went in and blasted them. He told them, "if those women out there continue... because they are angry, they will come in here and they will do just what they please, so please, we have to do something, so that those women can leave the place."³³

Two weeks later, under the women's demands and threats from the international community to deny Liberia much-needed funding, peace talks finally culminated in an agreement. Charles Taylor was exiled to

انقلابی پیشین در سیرالئون بود. او هیئت همراه خود و مذاکرات صلح را رها کرده و به لیبریا برگشت. با همه اینها، زنان کنش توده‌ای برای صلح، امید خود را نسبت به راه حلی مسالمت‌آمیز برای پایان دادن به درگیری‌ها در لیبریا از دست ندادند. آنان به برگزاری اعتراضات شبانه خود در بازار ماهی‌فروشان، دفاتر رئیس‌جمهور و سفارت‌خانه‌های گینه و آمریکا ادامه دادند.^{۳۱}

تا ماه جولای، خشونت‌ها در مونروویا تشدید شد. زنان، تحمل مذاکرات بی‌حاصل برای یک ماه دیگر را نداشتند. دویست نفر از آنان در محل گفتگوهای صلح در غنا دست به تحصن زدند و خواستار آن شدند که طرفین، مذاکرات را به نتیجه برسانند. مقامات کوشیدند آنها را دستگیر

کنند، ولی بی‌فایده بود. زمانی که مذاکره‌کنندگان قصد خروج داشتند، گبویی و دیگر زنان تهدید کردند که برهنه خواهند شد، عملی که باعث شرمساری مردان عضو هیئت می‌شد.^{۳۲} زنان، هیئت مذاکره‌کننده را در سالن جلسه محبوس کردند، و موافقت کردند تنها در صورتی آنجا را ترک کنند که میانجی ارشد با آنها ملاقات نموده و قول دهد که موافقت‌نامه صلحی تهیه خواهد شد. سیسیلا دانوولی به یاد می‌آورد که: «آنها از پنجره‌ها بیرون می‌پریدند برای اینکه می‌دانستند ما در تصمیم خود جدی هستیم. میانجی ارشد بیرون آمد. او به ما التماس می‌کرد. ما گفتیم تا زمانی که قرارداد آتش‌بس امضا نشود، به حرف او گوش

Nigeria, UN peacekeeping forces entered Monrovia, and a transitional government with warlords in leadership positions formed that later led to democratic elections.³⁴ On November 23, 2005, Liberia elected Ellen Johnson Sirleaf to the office of president.³⁵ After two and a half years, the women's mass action campaign officially ended with the election of the African continent's first woman president.

Outreach Activities

The strength of WIPNET lay in its ability to build coalitions between West African Christians and Muslims. Gbowee and core WIPNET members first founded the Christian Women's Initiative from St. Peter's Lutheran Church, Monrovia, but the Women of Liberia Mass Action for Peace was only successful when it included the members of the Liberian Muslim Women's Organization, founded by Asatu Bah Kenneth.³⁶ Because of its appeal to a shared belief in the power of nonviolence and prayer, the Mass Action for Peace campaign quickly earned the support of religious organizations in Liberia and around the world, including the Church World Service, a faith-based humanitarian organization, and the Lutheran World Federation.³⁷ However, this interfaith collaboration did not exist without challenges; some Christian members originally worried that working alongside Muslim women would dilute their faith. However, Gbowee insisted that peacemaking must be without discrimination because the dangers of

نخواهیم داد.» او با عصبانیت به سالن برگشت و آنها را نكوهش کرد و به آنها گفت: «اگر این کار ادامه یابد... این زنان خشمگین وارد اینجا شده و ممکن است دست به هر کاری بزنند. پس خواهش می‌کنم کاری نکنیم تا این زنان اینجا را ترک کنند.»^{۳۳}

دو هفته بعد، بنا بر تقاضای زنان و تهدیدات جامعه بین‌المللی مبنی بر قطع کمک‌های مالی به لیبیا، که به شدت مورد نیاز بود، گفتگوهای صلح سرانجام به امضای موافقت‌نامه‌ای منجر شد. چارلز تیلور به نیجریه تبعید شد و نیروهای حافظ صلح سازمان ملل وارد مونروویا شدند، یک حکومت موقت تشکیل شد که جنگ‌سالاران، مناصب اصلی آن را در اختیار داشتند و چندی بعد به انتخابات دموکراتیک انجامید.^{۳۴} در ۲۳ نوامبر ۲۰۰۵، مردم لیبیا الن جانسون سیرلیف را به ریاست جمهوری برگزیدند. پس از دو سال و نیم، سرانجام، کمپین کنش توده‌ای زنان با انتخاب نخستین زن رئیس‌جمهور در قاره آفریقا پایان یافت.^{۳۵}

فعالیت‌های فراگستر

نقطه قوت شبکه زنان در توانایی آن برای ایجاد ائتلاف بین مسیحیان و مسلمانان آفریقای غربی نهفته بود. گبووی و اعضای اصلی شبکه زنان، طرح ابتکار زنان مسیحی را در کلیسای سنت پیتر لوترن در مونروویا بنیان نهادند، اما زنان کنش توده‌ای برای صلح در لیبیا زمانی موفق شدند که توانستند اعضای سازمان زنان مسلمان لیبیا را نیز با خود همراه کنند. این سازمان توسط آساتوبا کنت تأسیس شده بود.^{۳۶} کمپین کنش توده‌ای برای صلح با توسل به عقیده‌ای مشترک که مبتنی بر قدرت عدم خشونت و نیایش بود،

war were indiscriminate: "Does the bullet know Christian from Muslim?"³⁸

In Liberia, WIPNET did not disappear from political life when fighting ended. The women of the Mass Action for Peace were key participants in reconstruction efforts. Their position within Liberian communities often made them more effective than their UN peacekeeper partners. Ex-combatants were more cooperative in disarmament campaigns when urged by WIPNET women, who were often familiar members of their community, to give up their weapons. The women's work during the UN mission solidified their place in peacekeeping efforts, as well as their leadership within Liberian communities.³⁹ In addition to disarmament, WIPNET members also played a central role in increasing women's participation in politics. They registered voters, particularly female voters, with great success; women constituted half of the country's registered voters in the 2005 election of Ellen Johnson Sirleaf.⁴⁰

Outside Liberia, lessons learned from the Mass Action for Peace protest spread throughout Africa. In Sierra Leone, WIPNET members led nonviolence activism training in preparation for the 2007 elections and organized the first ever West African Women's Elections Observation Mission, inviting women from throughout West Africa to observe Liberia's 2011 elections.⁴¹ Women in other nations replicated the tactics of the Mass Action for Peace to address their own problems; in Abidjan, Ivory Coast,

توانست به سرعت حمایت سازمان‌های مذهبی را در لیبریا و سایر نقاط جهان به دست آورد. خدمات جهانی کلیسا، سازمانی که بر مبنای عقاید مذهبی و برای کمک‌های بشردوستانه ایجاد شده بود و فدراسیون جهانی لوترن، از جمله این سازمان‌ها بودند.^{۳۷} اما همکاری بین ادیان بدون چالش نبود؛ برخی از اعضای مسیحی نگران بودند که کار کردن دوشادوش زنان مسلمان، ایمان آنها را سست کند، با این همه، گبووی اصرار داشت که برقراری صلح باید بدون تبعیض باشد، برای اینکه خطرات جنگ، تبعیض نمی‌شناسد: «آیا گلوله، مسلمان را از مسیحی تشخیص می‌دهد؟»^{۳۸}

در لیبریا، شبکه زنان پس از پایان درگیری‌ها از صحنه کنار نرفت. زنان کنش توده‌ای برای صلح در فعالیتهای بازسازی، مشارکت‌کنندگان کلیدی محسوب می‌شدند. موقعیت آنها در جوامع لیبرایی سبب شد که بیشتر اوقات از شرکای خود در نیروهای حافظ صلح سازمان ملل مؤثرتر باشند. جنگجویان سابق در جریان کمپین خلع سلاح، با شبکه زنان همکاری بیشتری می‌کردند. برای اینکه آنها از خودشان بودند و برایشان آسان‌تر بود سلاح خود را به آنها تحویل دهند. فعالیتهای زنان در جریان مأموریت سازمان ملل، موقعیت آنها را در کوشش‌های مربوط به حفاظت از صلح و همچنین رهبری آنها در جوامع لیبرایی را تثبیت کرد.^{۳۹}

شبکه زنان، علاوه بر مشارکت در مسئله خلع سلاح، نقشی محوری در افزایش مشارکت زنان در سیاست داشت. آنان موفقیت زیادی در ثبت نام رای‌دهندگان، مخصوصاً زنان داشتند. در سال ۲۰۰۵، در جریان انتخاب الن جانسون سیرلیف، زنان نیمی از رای‌دهندگان ثبت نام شده در لیبریا را تشکیل می‌دادند.^{۴۰}

در خارج از لیبریا، درس‌های فرا گرفته‌شده

Muslim and Christian women dressed in white peacefully protested to “end the political stalemate and worsening security situation” of their own country in 2011.⁴² The success of the Mass Action for Peace emphasized a renewed awareness of the potential of African women in political life that transgressed boundaries. In 2011, the international impact of this movement was confirmed when the Nobel Peace Prize was awarded to three women activists: Tawakkol Karman of Yemen, and President Ellen Johnson Sirleaf and Leymah Gbowee of Liberia.

WIPNET continues to peacebuild and

to advocate against sexual and gender-based violence. Their goal is based in the concept of “never again”: never again should Liberians allow manipulation, prejudice, or abuse from their government. “We are determined to fashion ourselves and our children into a people capable of distinguishing the vultures and the opportunists,” Gbowee declared, “We are determined to fashion ourselves and our children into a people who demand and support good governance and are challenged to participate in it.”⁴³

In organizing for peace, Gbowee and the women of WIPNET modeled the

از اعتراضات کنش توده‌ای برای صلح، در سراسر آفریقا پراکنده شد. اعضای شبکه زنان در سیرالئون آموزش کنش‌های بدون خشونت را برای آمادگی در انتخابات سال ۲۰۰۷، هدایت کردند و نخستین هیئت زنان آفریقای غربی برای نظارت بر انتخابات را سازمان دادند و زنان را از سراسر آفریقای غربی دعوت کردند تا بر انتخابات سال ۲۰۱۱ لیبریا نظارت کنند.^{۴۱} زنان بقیه کشورها نیز تاکتیک‌های کنش توده‌ای برای صلح را برای حل مشکلات کشور خود به کار گرفتند. در سال ۲۰۱۱، در ایجان، ساحل عاج، زنان مسلمان و مسیحی لباس سفید پوشیده و دست به اعتراضات مسالمت‌آمیز زدند تا به بن‌بست سیاسی و وضعیت بد امنیتی در کشورشان پایان دهند.^{۴۲} موفقیت کنش توده‌ای برای صلح بر آگاهی مجدد از پتانسیل زنان آفریقا در زندگی سیاسی تأکید نمود، آگاهی‌ای که از مرزها عبور کرد. اثرات بین‌المللی این جنبش، زمانی خود را نشان داد که در سال ۲۰۱۱، جایزه صلح نوبل را به سه فعال زن دادند: توکل کارمن از یمن، و رئیس‌جمهورالین جانسون سیرلیف و لیما گبویی از لیبریا.

شبکه زنان به کوشش‌های خود برای برقراری صلح و مخالفت با خشونت‌های جنسی و جنسیتی ادامه می‌دهد. هدف آنها در مفهوم «دوباره هرگز» نهفته است. مردم لیبریا هرگز نباید دوباره به دولت خود اجازه فریبکاری، تعصب، و سوءاستفاده دهند. گبویی اظهار داشت: «ما مصمم هستیم که خود و فرزندان خود را به گونه‌ای بار بیاوریم که قادر به تشخیص افراد طماع و فرصت‌طلب باشند. ما مصمم هستیم خود و فرزندان خود را به مردمی تبدیل کنیم که خواهان و حامی حکومتی شایسته باشند و در آن مشارکت کنند.»^{۴۳}

در جریان سازماندهی برای صلح، گبویی

type of world they wanted to see: a world that heard and valued the voices of both women and men, both Christians and Muslims. In her Nobel lecture, Gbowee stressed that the work of the Mass Action for Peace symbolized only the first steps in creating a better Liberia and a better world: “We succeeded when no one thought we would, we were the conscience of the ones who had lost their consciences in the quest for power and political positions... as we celebrate our achievement, let us remind ourselves that victory is still afar. There is no time to rest until our world achieves wholeness and balance, where all men and women are considered equal and free.”⁴⁴

و دیگر زنان شبکه، دنیایی را که می‌خواستند ببینند، ترسیم کردند: دنیایی که صدای زنان و مردان، هم مسیحی و هم مسلمان را بشنود و قدر بگذارد. گبووی، در سخنرانی مراسم اهدای جایزه نوبل تأکید کرد که کنش توده‌ای برای صلح تنها نمونه‌ای از قدم‌های اولیه‌ای است که برای ایجاد لیبرایی بهتر و دنیایی بهتر برداشته شده است: «ما زمانی توانستیم موفق شویم که کسی فکرش را نمی‌کرد. ما وجدان کسانی بودیم که وجدان‌های خود را در مسابقه برای قدرت و مناصب سیاسی باخته بودند. همزمان که دستاوردهای خود را جشن می‌گیریم، بگذارید به خودمان یادآوری کنیم که با پیروزی هنوز فاصله داریم. تا دنیایمان سالم و متوازن نشده نباید از پای بنشینیم، دنیایی که در آن، مردان و زنان برابر و آزاد فرض شوند.»^{۴۴}

Footnotes

پی‌نوشت‌ها

1. Pray the Devil Back to Hell. Dir. Gini Reticker. Fork Films, 2008
2. “Ending Liberia’s Second Civil War: Religious Women as Peacemakers.” Georgetown University Berkley Center for Religion, Peace, and World Affairs. 11 August 2011.
3. Gbowee, Leyman. “Women and Peacebuilding in Liberia: Excerpts from a talk by Leymah Gbowee at the ELCA’s Global Mission Event in Milwaukee, WI.” Evangelical Lutheran Church in America. 30 July 2004.
4. Ibid
5. Pray the Devil Back to Hell
6. Gbowee, “Women and Peacebuilding in Liberia: Excerpts from a talk by Leymah Gbowee at the ELCA’s Global Mission Event in Milwaukee, WI.”
7. “Ending Liberia’s Second Civil War: Religious Women as Peacemakers.”
8. “Women in Peacebuilding (WIPNET).” West African Network for Peacebuilding (WANEP).
9. Pedersen, Jennifer. “In the Rain and in the Sun: Women in Peacebuilding in Liberia.” Paper presented at the annual meeting of the ISA’s 49th Annual Convention, “Bridging Multiple Divides,” Hilton San Francisco, San Francisco, CA, USA, Mar 26, 2008, 3.
10. Ibid.
11. Lederach, John Paul, and Angela Jill Lederach. When Blood and Bones Cry Out: Journeys through the Soundscape of Healing and Reconciliation. Oxford, NY: Oxford UP, 2010. Retrieved online at The Scavenger.
12. “A Conversation with Women Peacebuilders: Leymah Gbowee and Shobha Gautam.” The Boston Consortium on Gender, Security and Human Rights. The Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts

University, Medford, MA, 8 March 2006.

13. Gbowee, "Women and Peacebuilding in Liberia: Excerpts from a talk by Leymah Gbowee at the ELCA's Global Mission Event in Milwaukee, WI."
14. Gbowee, Leymah. "The President Will See You Now." PBS: Women, War, and Peace. 13 September 2011. <http://www.pbs.org/wnet/women-war-and-peace/features/the-president-will-...>
15. Pedersen
16. Pray the Devil Back to Hell.
17. Afkhami, Mahnaz, and Haleh Vaziri. "Ensuring Safety for Women and Girls: A Practitioner's Manual." Women's Learning Partnership for Rights, Development, and Peace (WLP). 2012. <http://tavaana.org/sites/default/files/Victories%20over%20Violence.pdf>
18. "Liberia." Freedom in the World. Freedom House, 2003.
19. Gbowee, Leymah. "The President Will See You Now."
20. "Liberia"
21. Gbowee, "Women and Peacebuilding in Liberia: Excerpts from a talk by Leymah Gbowee at the ELCA's Global Mission Event in Milwaukee, WI." .
22. "A Conversation with Women Peacebuilders: Leymah Gbowee and Shobha Gautam"
23. Pedersen
24. "A Short History of the Conflict in Liberia and the Involvement of NGOs in the Peace Process." The World Movement for Democracy. <http://www.wmd.org/resources/whats-being-done/ngo-participation-peace-ne...>
25. "Ending Liberia's Second Civil War: Religious Women as Peacemakers."
26. Pray the Devil Back to Hell
27. Pedersen
28. Afkhami and Vaziri
29. Ibid
30. Pedersen, 7
31. Sengupta, Somini. "In the Mud, Liberia's Gentlest Rebels Pray for Peace." The New York Times, 1 July 2003.
32. Afkhami and Vaziri
33. Pedersen, 8
34. "Liberian Women Act to End Civil War, 2003." Global Nonviolent Action Database. Swarthmore College. 22 October 2010. <http://nvdatabase.swarthmore.edu/content/liberian-women-act-end-civil-wa...>
35. "Biographical Brief of Ellen Johnson Sirleaf." The Executive Mansion. <http://www.emansion.gov.lr/2content.php?sub=121&related=19&third=121&pg=sp>.
36. Pray the Devil Back to Hell
37. "Peace Talks, Ceasefire, Humanitarian Aid Crucial for Liberia, CWS Says." National Council of Churches. 16 April 2003. <http://www.nccusa.org/news/03news46.html>
38. Pray the Devil Back to Hell
39. Pedersen
40. "A Conversation with Women Peacebuilders: Leymah Gbowee and Shobha Gautam"
41. Gbowee, Leymah. "Peace Activist Leymah Gbowee." Interview by Tavis Smiley. Tavis Smiley. PBS. 5 October 2011. Television.
42. Ekiyor, Thelma, and Leymah Gbowee. "In Solidarity with The Women of Cote d'Ivoire." The

Women's International Perspective. 22 March 2011. http://thewip.net/contributors/2011/03/in_solidarity_with_the_women_o.html

43. Gbowee, "Women and Peacebuilding in Liberia: Excerpts from a talk by Leymah Gbowee at the ELCA's Global Mission Event in Milwaukee, WI."

44. Gbowee, Leymah. "Nobel Lecture." Nobel Peace Prize. Oslo. 10 December 2011. Nobelprize.org. Nobel Media AB.

Learn More

News and Analysis

BBC. "Liberia country profile." 17 Nov. 2010.

"A Conversation with Women Peacebuilders: Leymah Gbowee and Shobha Gautam." The Boston Consortium on Gender, Security, and Human Rights. The Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University, Medford, MA, 8 March 2006.

Dennis, Peter. "A Brief History of Liberia." The International Center for Transitional Justice, May 2006. PDF

Diaz, John. "Liberia: Women key to uneasy peace forged in 2003." The San Francisco Chronicle, 12 Dec. 2010.

Diaz, John. "Post-Civil War Liberia at a Crossroads." International Reporting Project, 12 Dec. 2010.

"Ending Liberia's Second Civil War: Religious Women as Peacemakers." Georgetown University Berkley Center for Religion, Peace, and World Affairs. 11 August 2011.

Gbowee, Leymah. "Nobel Lecture." Nobel Peace Prize. Oslo. 10 Dec. 2011. Nobelprize.org. Nobel Media AB. Web.

Gbowee, Leymah. "What Women Will Do for Peace in Liberia." Schirch, Lisa and Manirika Sewak. Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict, Jan. 2005. PDF.

Gbowee, Leyman. "Women and Peacebuilding in Liberia: Excerpts from a talk by Leymah Gbowee at the ELCA's Global Mission Event in Milwaukee, WI." Evangelical Lutheran Church in America. 30 July 2004.

Herbert, Bob. "A Crazy Dream." The New York Times, 30 Jan. 2009

"Liberia." Freedom in the World. Freedom House, 2003.

Nyamidie, Kwami. "A Powerful Voice for Peace: Interview with Leymah Gbowee of Women of Liberia Mass Action for Peace." Yes! Magazine, 10 June 2010.

Pedersen, Jennifer. "In the Rain and in the Sun: Women in Peacebuilding in Liberia." Paper presented at the annual meeting of the ISA's 49th Annual Convention, "Bridging Multiple Divides," Hilton San Francisco, San Francisco, CA, USA, Mar 26, 2008.

Sengupta, Somini. "In the Mud, Liberia's Gentlest Rebels Pray for Peace." The New York Times, 1 July 2003.

"Women in Peacebuilding (WIPNET)." West African Network for Peacebuilding (WANEP).

"Women of Liberia Mass Action for Peace." Wikipedia. Wikimedia Foundation, 07 Sept. 2013.

Books

African Women and Peace Support Group. Liberian Women Peacemakers: Fighting for the Right to Be Seen, Heard, and Counted. Trenton, NJ: Africa World Press, 2004.

بیشتر بدانید

خبرها و مقاله‌ها

Gbowee, Leymah, and Carol Mithers. *Mighty Be Our Powers: How Sisterhood, Prayer, and Sex Changed a Nation at War: a Memoir*. New York: Beast, 2011

Lederach, John Paul, and Angela Jill Lederach. *When Blood and Bones Cry Out: Journeys Through the Soundscape of Healing and Reconciliation*. Brisbane: University of Queensland Press, 2010.

Videos

ویدئو ہا

Gbowee, Leymah. "Peace Activist Leymah Gbowee." Interview by Tavis Smiley. Tavis Smiley. PBS. 5 Oct. 2011. Television.

Pray the Devil Back to Hell. Dir. Gini Reticker. Fork Films, 2008.

Liberia: An Uncivil War. Dir. Jonathan Stack and James Brabazon. Docurama, 2004.

"Leymah Gbowee accepts 2009 JFK Profile in Courage Award." JFK Library. 7 Aug. 2009. YouTube.